3 ـ رەتكى ۋرتاللىقتىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جونىندەگى اكتىسە ئاجلىسىنىڭ رۇخسەت ئېرەدەيىك، دايەكتىلەندۇرەيىك
جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇلۇشىنايىق

قۇمىل جوعارى دەڭگەيلى جابدىق جاساۋدىڭ بيىك بەلەسىنە قادام تاستادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

نەبىر قاتەردەن امان شعىپ، ەڭ سوڭىندا شيڭشيڭشياڭا جەتەدى. بۇگىنگى تاڭدا قىزىل ارميا باتىس باعىت ارميا‌سىنىڭ شىنجياڭعا كىرۋ ەسكەرتكىش باقشاسىنىڭ كورمە سارايىندا سول كەزدەگى ايبىندى حيكايالار ەكسكۇرسيالاي كەلگەن بارلىق ادامدى اسەرگە بولەيدى.

باتىس باعىت ارميا‌سى شىنجياڭعا كىرگەننەن قازىرگە دەيىن 84 جىل بولدى، قىزىل گەن قۇمىلدىڭ بايتاق دالاسىندا ۇز‌دىكسىز جالعاسىپ، تالاي ۇرپاق قۇمىلدىقتار توڭكەرىستىك رۇحتى، كۇرەسكەرلىك رۇحتى جالعاستىرىپ، جاڭا ەداۋىر ساپارىندا ءورىس اشا جاڭالىق اشۇدا.

قىزىل ارميا باتىس باعىت ارميا‌سىنىڭ شىنجياڭعا كىرۋ ەسكەرتكىش باقشاسىنان 10 نەشە كيلومەتر قاشىقتىققا قۇمىل جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق كاسىپ سالاسىن اشۇ رايونى ورنالاسقان، بۇل ارانىڭ حيكايا‌سى قۇمىل قالاسىنىڭ قىزىل كۇش ـ قۇات الۋىنىڭ، جاڭا داۋىردە ەڭبەك كورسەتۋىنىڭ شاعىن كارتيناسى جانە ايعاعى دەسپەتتى.

شىنجياڭ حايجۇاڭ جەل ەلەكتر جابدىقتارى شەكتى سەرىكتەستىگى 2010 ـ جىلى قۇمىل جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق كاسىپ سالاسىن اشۇ رايونىنا ورنالاسقان، بازارداعى ۇلەس سالىستىرماسىن جوعارىلاتۋ ءۇشىن سەرىكتەستىكتىڭ ونىمدەردى تەحنيكالىق زەرتتەۋ ـ اشۇ ۇجىمى باعىتتامالى تۇردە ونىمدەردى دەربەس جوبالاپ، زەرتتەپ اشتى، وندىرگەن اگراگاتارى ەڭ العاشقى 2 مەگاۋاتتان 2.2 مەگاۋاتقا، 2.5 مەگاۋاتقا، ونان 3.4 مەگاۋاتقا جەتىپ، جابدىق جاساۋ قۇرالى ءۇرتسى جوعارىلادى.

"وسى توپتاعى 3.4 مەگاۋاتتىق جەل اگراگاتتارىنىڭ قۇرامالتقىش بولىمەسى ادەتتەگىدەن ۇلكەن، قالاقاشاسى انا‌ءۇرلىم ۇزىن، مۇنارا تۇتىگى انا‌ءۇرلىم بيىك، ونىمدىلىگى دە زور مولشەردە جوعارىلادى". شىنجياڭ حايجۇاڭ جەل ەلەكتر جابدىقتارى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ورنىناسار باس دير‌ەكتورى چين ليڭ ءوندىرىلىپ جاتقان اگراگاتتاردى نۇسقاپ تۇرىپ تالشىگە بىلاي دەپ تانىستىردى: سەرىكتەستىك ءوندىرىس تەحنولوگياسىن انا‌ءۇرلىم ساپالىلاندىرىپ، بۇرىنعى قوس قازانشىق قۇرىلمىدى جالاڭ قازانشىق قۇرىلمىعا ۇزگەرتىپ، ءوندىرىس پەرىودىن قىسقارتىپ، ءوندىرىس ۇزىندىگىن قۇنىن تومەندەتىپ قالماستان، سوڭعى مەرزىمدىك كۇتىمدەۋ ۇزىندىگىن قۇنىن دا تومەندەتتى.

شىنجياڭ حايجۇاڭ جەل ەلەكتر جابدىقتارى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ دابىرالى ءوندىرىس جاعدايىمەن سالىستىرعاندا، جاقىن ماڭداعى قۇمىل جۇڭچى جاڭا ەنەرگيالى ەلەكتر ماشيناسىنا شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ءوندىرىس سەحى انتەك تىنىشتىقتا شومعان، جۇمىسشىلار ساپاسىن ءوسىرىپ، ونىمدىلىگىن جوعارىلاتۋ ءۇشىن جابدىقتارعا جاڭالاۋ جۇرگىزۇدە. بيىل جىل باسىندا اتاۋلى سەرىكتەستىك 5 ميلليون يۋاننان استام قارجىنى تەحنيكانىڭ دارەجەسىن وسىرۋگە جۇمسادى.

"زور سيمۋلياتسيالاندىرۋ مەكەمەسى كاسىپ سالاسى باقشاسى رايونىن باسقارۋ بولىمىنىڭ قاتىستى جاۋاپتى بىلاي دەپ تانىستىردى: "13 ـ بەسجىلدىق" كەزىندە قۇمىل قالاسى باي جەل ەنەرگياسى بايلانعا ارقا سۇيەپ، جاسىل داڭۋ جولىمەن ءجۇردى، جەل ەلەكتر جابدىقتارىن جاساۋ كاسىبىن بار كۇشپەن دامىتىپ، بلگەرىندى ـ كەيىندى 11 جەل ەلەكتر جابدىقتارى كاسپورنى قۇمىلعا ىرگە تەۋىپ، جەل كۇشىنەن پايدالانىپ ەلەكتر تاراتۋدىڭ سايكەستى جەل كورىگى، مۇنارا تۇتىگى، قالاقشا، ماشينا بولمە جاپقىشى سياقتى جابدىقتارىن جاساۋدىڭ تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن قالىپتاستىردى.

بولاشاقتا قۇمىلدىڭ كومىرىنەن تازا، جوعارى ءونىمدى پايدالانۋدان ۇلگى كورسەتۋ بازاسى قۇرىلسى ايماق الىسىنىڭ جەدەلدەۋىنە ىلەسە، كومىر حيميا ونەركاسىبى جابدىقتارىن جاساۋمەن اينالىساتىن كاسپورىندار دا داڭدىڭ جاڭا ورايىن قارسى الاتىن بولادى.

وسى بىرنەشە كۇندە شىنجياڭ لانشى جۇڭجۇاڭ ەنەرگيا ينجەنەرياسى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ 20 نەشە مىڭ شارشى مەترلىك زاۋىت ۇيىندە جۇمىسشىلار 6 سۇتەكتەندىرۇ رەاكتورىن جاساۋ‌دا. مەن قاربالاستاپ جاتتى، مەجدەمەن 7 ـ ايدىڭ سوڭىندا قاريدارلاردىڭ پايدالانۇدىنا تاپسىرماقشى.

شىنجياڭ لانشى جۇڭجۇاڭ ەنەرگيا ينجەنەرياسى شەكتى سەرىكتەستىگى 2014 ـ جىلى قۇمىلعا ىرگە تەپكەن، ونىمدەرى ءىرى تيپتى كومىر حيميا ونەركاسىبى جابدىقتارىن، قورىتۇ جابدىقتارىن، جىلجىمالى زاۋىت تۇلعالارىن جانە ەكسپورت جابدىقتارىن نەگىز ەتەدى. بۇگىنگى تاڭدا سەرىكتەستىك بۇكىل شىنجياڭعا تانىمالى ەنەرگيا جابدىقتارىن جاساۋ كاسىپورنىنا ايناليپ، جاڭا ماتەريال ونىمدەرىن زەرتتەۋ ـ اشۇدا اۇتونوميالى رايوننىڭ كوپتەگەن كاسىپ اقتاڭداعىن تولتىردى، نىسان تاپسىرىسى دا كوبەيۇدە.

شىنجياڭ لانشى جۇڭجۇاڭ ەنەرگيا ينجەنەرياسى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ورنىناسار باس دير‌ەكتورى ياڭ شىڭيۇان: "بىز 6 سۇتەكتەندىرۇ رەاكتورىن جاساۋ‌دا. مەن قاربالاستاپ جاتتى، مەجدەمەن 7 ـ ايدىڭ سوڭىندا قاريدارلاردىڭ پايدالانۇدىنا تاپسىرماقشى.

شىنجياڭ لانشى جۇڭجۇاڭ ەنەرگيا ينجەنەرياسى شەكتى سەرىكتەستىگى 2014 ـ جىلى قۇمىلعا ىرگە تەپكەن، ونىمدەرى ءىرى تيپتى كومىر حيميا ونەركاسىبى جابدىقتارىن، قورىتۇ جابدىقتارىن، جىلجىمالى زاۋىت تۇلعالارىن جانە ەكسپورت جابدىقتارىن نەگىز ەتەدى. بۇگىنگى تاڭدا سەرىكتەستىك بۇكىل شىنجياڭعا تانىمالى ەنەرگيا جابدىقتارىن جاساۋ كاسىپورنىنا ايناليپ، جاڭا ماتەريال ونىمدەرىن زەرتتەۋ ـ اشۇدا اۇتونوميالى رايوننىڭ كوپتەگەن كاسىپ اقتاڭداعىن تولتىردى، نىسان تاپسىرىسى دا كوبەيۇدە.

شىنجياڭ لانشى جۇڭجۇاڭ ەنەرگيا ينجەنەرياسى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ورنىناسار باس دير‌ەكتورى ياڭ شىڭيۇان: "بىز 6 سۇتەكتەندىرۇ رەاكتورىن جاساۋ‌دا. مەن قاربالاستاپ جاتتى، مەجدەمەن 7 ـ ايدىڭ سوڭىندا قاريدارلاردىڭ پايدالانۇدىنا تاپسىرماقشى.

كۇن نۇرى قۇمىل جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق كاسىپ سالاسىن اشۇ رايونىنىڭ بار الاڭىنا شۇلەن شۇعىلاسىن شاشۇدا، ءتۇرلى اۇر تيپتى زات جەتكىزەتىن كولەكتەر بۇل ارادا تىنباي قايشىلاسىپ، ماتەريالدار، جابدىقتار لياڭيۇڭگاڭ ـ قورعاس جوعارى جىلدامدىقتى تاس جولى (G30) ارقىلى شىنجياڭنىڭ ەشى ـ سىرتىنا تاسمالدانۇدا. ءوز كەزىندە باتىس باعىت ارميا‌سى شىنجياڭعا كىرگەن ۋيلى ـ قىرلى جول داڭعىل جولعا وزگەرىپ، ۇزدىكسىز وراي مەن ءۇمىت الا كەلۇدە.

قۇمىلعا ىرگە تەپكەندە بۇل ارانىڭ بايلانعان، وڭىرلىك ورنىن جانە ساياساتتىق ازالدىلىعىن كوزدەگەن بولاتىن". ۋاڭ شياۋشياڭ بىلاي دەدى: ونىمدەردىڭ ءوندىرىس جەلىسىنەن شىققانىنان كەيىن، تىكە اۋتوكولككە تيەلىپ لياڭيۇگاڭ ـ قورعاس جوعارى جىلدامدىقتى تاس جولى (G30) ارقىلى شىنجياڭنىڭ ەشى ـ سىرتىنداعى قاريدارلارعا جەتكىزىلەدى، زات اينالىمى تاسمالىنىڭ وزىندىك قۇنىنىڭ وزىنەن ءار جىلى قىرۋار قاراجات ۇنەمدەلەدى.

قۇمىل قالالىق ونەركاسىپ جانە ينجەنەرياسى ەكەمەسى كاسىپ سالاسى باقشاسى رايونىن باسقارۋ بولىمىنىڭ قاتىستى جاۋاپتى بىلاي دەپ تانىستىردى: "13 ـ بەسجىلدىق" كەزىندە قۇمىل قالاسى باي جەل ەنەرگياسى بايلانعا ارقا سۇيەپ، جاسىل داڭۋ جولىمەن ءجۇردى، جەل ەلەكتر جابدىقتارىن جاساۋ كاسىبىن بار كۇشپەن دامىتىپ، بلگەرىندى ـ كەيىندى 11 جەل ەلەكتر جابدىقتارى كاسپورنى قۇمىلعا ىرگە تەۋىپ، جەل كۇشىنەن پايدالانىپ ەلەكتر تاراتۋدىڭ سايكەستى جەل كورىگى، مۇنارا تۇتىگى، قالاقشا، ماشينا بولمە جاپقىشى سياقتى جابدىقتارىن جاساۋدىڭ تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن قالىپتاستىردى.

بولاشاقتا قۇمىلدىڭ كومىرىنەن تازا، جوعارى ءونىمدى پايدالانۇدان ۇلگى كورسەتۋ بازاسى قۇرىلسى ايماق الىسىنىڭ جەدەلدەۋىنە ىلەسە، كومىر حيميا ونەركاسىبى جابدىقتارىن جاساۋمەن اينالىساتىن كاسپورىندار دا داڭدىڭ جاڭا ورايىن قارسى الاتىن بولادى.

وسى بىرنەشە كۇندە شىنجياڭ لانشى جۇڭجۇاڭ ەنەرگيا ينجەنەرياسى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ 20 نەشە مىڭ شارشى مەترلىك زاۋىت ۇيىندە جۇمىسشىلار 6 سۇتەكتەندىرۇ رەاكتورىن جاساۋ‌دا. مەن قاربالاستاپ جاتتى، مەجدەمەن 7 ـ ايدىڭ سوڭىندا قاريدارلاردىڭ پايدالانۇدىنا تاپسىرماقشى.

كۇن نۇرى قۇمىل جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق كاسىپ سالاسىن اشۇ رايونىنىڭ بار الاڭىنا شۇلەن شۇعىلاسىن شاشۇدا، ءتۇرلى اۇر تيپتى زات جەتكىزەتىن كولەكتەر بۇل ارادا تىنباي قايشىلاسىپ، ماتەريالدار، جابدىقتار لياڭيۇڭگاڭ ـ قورعاس جوعارى جىلدامدىقتى تاس جولى (G30) ارقىلى شىنجياڭنىڭ ەشى ـ سىرتىنا تاسمالدانۇدا. ءوز كەزىندە باتىس باعىت ارميا‌سى شىنجياڭعا كىرگەن ۋيلى ـ قىرلى جول داڭعىل جولعا وزگەرىپ، ۇزدىكسىز وراي مەن ءۇمىت الا كەلۇدە.

قۇمىل جبەك جولىنىڭ سولتۇستىك، ورتا، وڭتۇستىك ارناسىنىڭ ماڭىزدى تۇيىننەن ورنالاسقان، شىنجياڭنىڭ وتانمىزدىڭ شىكى وڭىرلەرىمەن تۇتاساتىن قاپاسى بولۇمەن قاتار، ەلمىزدىڭ باتىسقا ەسىك اشۇداعى نەگىزگى قۇرلقتىق وتكەلى، ولار بولاشاقتا نىق سەنىمدە ەكەن.

كۇن نۇرى قۇمىل جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق كاسىپ سالاسىن اشۇ رايونىنىڭ بار الاڭىنا شۇلەن شۇعىلاسىن شاشۇدا، ءتۇرلى اۇر تيپتى زات جەتكىزەتىن كولەكتەر بۇل ارادا تىنباي قايشىلاسىپ، ماتەريالدار، جابدىقتار لياڭيۇڭگاڭ ـ قورعاس جوعارى جىلدامدىقتى تاس جولى (G30) ارقىلى شىنجياڭنىڭ ەشى ـ سىرتىنا تاسمالدانۇدا. ءوز كەزىندە باتىس باعىت ارميا‌سى شىنجياڭعا كىرگەن ۋيلى ـ قىرلى جول داڭعىل جولعا وزگەرىپ، ۇزدىكسىز وراي مەن ءۇمىت الا كەلۇدە.

وسەك ـ ايداڭدى ويدان قيسترۇ ءۇزىن ـ ءۇزى ماسقارالاعاندىق

□ باي اۇدانى ونباش اۇيلىنداعى ماقتا تەرۇشى گۇلقامار قاۇۇل

جۇنقتا امەريكاداعى، باتىستاعى جۇڭگوعا قارسى كۇشتەر جانە H&M سياقتى شەتەل كاسىپورىندارى شىنجياڭعا جات نيەتپەن كۇيە جاعىپ، شىنجياڭ ماقتا ەگمەشىلگى كاسىبىندە "زورلىقپەن ەڭبەككە سالۋ" ءومىر ءسۇرىپ وتىر دەگەن وسەك ـ ايداڭدى ويدان قيسترۇ، ولاردىڭ ماقساتى توتەنشە سۇرقيا. ماقتا تەرەتىن جۇمسىشى رەتىندە، مەن ءبىزدىڭ شىنجياڭ‌داعى ماقتا تەرۇ جاعدايىن تىلگە تيەك ەتەيىن.

2020 ـ جىلى 10 ـ ايدا ءۇيىمنىڭ ەگىس جۇمىستارىن نەگىزىنەن بىتىپ بولىپ، بۇرىنعى جىلدارداعىداي تاڭى دا ۋاقىت شەعارىپ شايار اۇدانىنا ماقتا تەرۇگە باردىم. ماقتا تەرىپ جۇرگەن كەزدەردە مەن وزگە 2 سىڭلىممەن بىرگە ماقتاشى دايىنداپ بەرگەن ۇيدە جاتىپ ـ تۇردىق، ماقتاشىنىڭ قىزىمەن جاقسى دوستاردان بولىپ كەتتىك. تاڭەرتەڭ اتىزعا بارىپ ماقتا تەرەمىز، تۇستە، كەشتە قايتىپ كەلگەندە دستق تاماق دايىن تۇرادى. مەن ءار كۇنى كوبىرەك ماقتا تەرىپ، ۇيگە كوبىرەك اقشا تاۇىپ قايتۇدى ويلادىم. قسقا عانا 2 ايدان استام ۋاقىتتا مەن 13 مىڭ 500 يۇان اقشا تاپتىم. وسى اقشاعا بالاما جاڭا كيىم ـ كەشەك ساتىپ الدىم، بالامەن، كۇيەۇىممەن بىرگە سايا‌حاتتاپ كەلدىك.

قازىر تۇرمىسىمىز بارعان سايىن جاقسارۋدا، پارتيانىڭ حالقىنا ءتيىمدى ساياساتتارىنىڭ ارقاسىندا ءبىز بەيقۇت ۇيگە كوشىپ كىردىك، تازا قۇبىر سۋىن دىشتىك. بۇرىن قارىن تويدىرۇ ءۇشىن ەڭبەك توقتامىنا قول قويعاندا ەڭ ءبىرىنشى ويلايتىنىمىز ماقتا تەرگەن سالماق بولاتىن. ءبىر كۇنى